

GREV ERTELEMELERİ

Aydınlık Dergisi, 3 Eylül 2000

Yıldırım Koç

Bakanlar Kurulu 24 Ağustos 2000 günü Belediye-İş Sendikası'nın İstanbul Büyükşehir, Bayrampaşa, Gaziosmanpaşa, Güngören, Üsküdar, Konak ve Karşıyaka Belediyelerinde ve Genel-İş Sendikası'nın Buca Belediyesindeki grevlerini, genel sağlığı bozucu nitelikte olduğu iddiasıyla 60 gün süreyle erteledi.

1982 Anayasasının 54. maddesine göre, grevlerin ertelenmesi durumunda uyuşmazlık, işçi temsilcilerinin azınlıkta bulunduğu Yüksek Hakem Kurulu'na gitmekte ve burada sonuçlandırılmaktadır. Diğer bir deyişle, Bakanlar Kurulu tarafından konmuş fiili bir grev yasağı söz konusudur.

Bakanlar Kurulu, Lastik-İş Sendikası'nın Türk Pirelli, Good Year ve Bridgestone Sabancı Lastik Fabrikalarındaki grevini de 5 Mayıs 2000 günü ertelemişti.

Bu ertelemeler sendikal hakların ihlalidir. Türkiye tarafından onaylanmış olan 87 ve 98 sayılı ILO Sözleşmeleri, grevlerin bu biçimde ertelenmesi ve uyuşmazlığın serbest toplu pazarlık içinde değil de hakem yoluyla çözümlenmesini (Yüksek Hakem Kurulu) temel bir sendikal hak ihlali kabul etmektedir. ILO Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 2000 yılında yapılan 88. Toplantısında Standartların Uygulanması Komitesi'nde Türkiye'nin incelemeye alınmasının önemli nedenlerinden biri lastik grevlerinin ertelenmesiydi. Belediye grevlerinin ertelenmesi de Türkiye'yi 2001 yılında Komite gündemine alılabilecek önemde bir anti-demokratik uygulamadır.

Şimdi ne yapmalı? Bu konuda ILO'ya umut bağlamak doğru değil. ILO'nun sendikal hak ihlalleri durumundaki tavrı son derece yumuşaktır. Örneğin, ILO'dan "kınama" benzeri uygulamalar çok uzun bir süreci gerektiren ve çok seyrek başvurulan araçlardır. ILO'nun katkıları ancak düğün evine gelen hediyeye kadar önemlidir.

Belediye-İş'in toplu sözleşme görüşmeleri 2001 yılındaki kamu toplu sözleşmeleri grubunun dışındadır; ancak onlarla yakından bağlantılıdır. Belediye-İş'e yönelik saldırılar, gelecekte kamu toplu sözleşmelerinde yaşanabilecek olanların habercisidir. Kimya ve lastik sektörlerinde özel sektörün toplu sözleşme görüşmelerinde IMF'nin dayatmaları grevlerle ve grev tehditleriyle delinmiştir. Bunda, bu sektörlerin kendi özgü bazı özellikleri de etkili olmuştur. Ancak IMF dayatmalarını kamu kesiminde geriletmek bu kez daha zor olacağına benzemektedir. Belediye-İş'in karşı karşıya bulunduğu sorun bu açıdan kamuda 5-6 ay sonra yaşanacak olanların habercisi olabilir.

Önümüzdeki aylarda özel sektör toplu sözleşmelerinde de sorunlar yaşanacaktır. Grev ertelemelerine karşı Belediye-İş'in grevci işçileri, Belediye-İş'in örgütlü bulunduğu diğer işyerlerindeki işçiler ve diğer sendikalar sessiz kalırlarsa, önümüzdeki dönemin uyuşmazlıklarında hükümetin sık sık başvuracağı bir araç grev ertelemeleri olacaktır.

Özelleştirilmesi geciken ve kapatılması düşünülen işyerlerinde ise grevlerin iyice uzatılması gündeme gelecektir. 1995 kamu kesimi grevleri sırasında zamanın hükümetinin bir ölçüde uyguladığı yöntem de budur.

Belediyelerdeki grev ertelemeleri, kötü bir uygulamayı yerleştirme arayışlarının bir adımı gibi gözüküyor. Hazırlıklı olmakta büyük yarar var.